

NEW URBAN TOURISM

#1/2023

Magazine for the
critical friend and
urban explorer

Binnen de expertise netwerken en living labs zoekt Hogeschool Inholland naar innovaties om zo bij te dragen aan een duurzame toekomst.

Expertise Network

Expertise Network Sustainable Urban Tourism (ENSUT) is een internationaal netwerk waarin diverse partijen bijdragen aan het vergroten van het innovatief vermogen op het gebied van stedelijk toerisme.

Living Lab Amsterdam

Het Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam (ULTL Amsterdam) is een stadslab in Noord. Samen met lokale stakeholders en studenten onderzoeken we hoe toerisme en leisure positief bij kunnen dragen aan Amsterdam.

Living Lab Rotterdam

Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam (ULTL Rotterdam) is een stadslab gevestigd op Zuid. Ook hier onderzoeken we met studenten en organisaties hoe toerisme en leisure een positieve bijdrage kunnen leveren aan Rotterdam.

Reframing Urban Tourism

De afgelopen jaren heeft toerisme in steden op verschillende manieren centraal gestaan. Zo was er voor de COVID-19 pandemie grote druk op steden als Amsterdam, Venetië en Barcelona. Tijdens de pandemie veranderde dit naar zorgen om het feit dat er geen bezoekers waren. Tegelijkertijd bood de pandemie kansen om toerisme opnieuw uit te vinden, tot iets dat gelijkwaardiger en duurzamer is.

Inmiddels is de vraag “Hoe kunnen we stedelijk toerisme op een duurzame en veerkrachtige manier opnieuw opbouwen?” wat meer op de achtergrond verdwenen en viert het massatoerisme weer hoogtij. Maar niet voor het Expertise Netwerk Sustainable Urban Tourism en de Urban Leisure & Tourism Labs van Hogeschool Inholland in Amsterdam en Rotterdam. Zowel in het netwerk als in beide living labs werken we aan het vergroten van het innovatief vermogen op het gebied van stedelijk toerisme. Niet alleen, maar met bewoners, ondernemers, gemeenten en DMO’s (destinatie marketing organisaties). Benieuwd hoe we dit doen? Lees dan snel door!

Iris Kerst, Programma Manager Expertise Netwerk Sustainable Urban Tourism

Inhoud

Making the city	04
ENSUT	06
ULTL Amsterdam	08
ULTL Rotterdam	09
Cases	10
Design Thinking	12
Quotes	14
Contact	16

Making the city

Ko Koens, Roos Gerritsma en Donagh Horgan staan stil bij hoe zij, ieder met hun eigen expertise, kunnen bijdragen aan duurzaam stedelijk toerisme en de toekomst.

KO KOENS - Lector New Urban Tourism:

"Ik hou mij graag bezig met duurzaam stedelijk toerisme en hoe dit soort termen in de praktijk kunnen werken. Op papier is iedereen hier wel voor, maar als je kijkt naar wat daarvoor moet gebeuren, dan blijkt het toch allemaal wat lastiger. Door uit te vinden waar de pijnpunten liggen, kunnen we dan samen zoeken naar oplossingsrichtingen.

Om steden duurzamer te maken is het belangrijk om uit te gaan van de historie en lokale kwaliteit van een specifieke plek. Dit betekent dat het niet altijd nuttig is om te praten over het verduurzamen van een stad als geheel. Dan lijkt het namelijk of er iets van een 'one-size-fits-all' oplossing is, terwijl iedere wijk anders is en mogelijk een specifieke aanpak nodig heeft. Met onze labs en ENSUT zijn we momenteel bezig met een onderzoek waarin we mensen in verschillende wijken in Europese steden vragen naar wat voor soort (duurzaam) toerisme zij willen zien. De resultaten hiervan dragen hopelijk bij aan een beter idee van het begrip duurzaam stedelijk toerisme."

Ko:
"Er is geen 'one-size-fits-all' oplossing."

DONAGH HORGAN - Lab Lead Urban

Leisure & Tourism Lab Rotterdam: "Als architect ben ik gespecialiseerd in de opbouw van steden en focus ik mij op sociale innovaties. Duurzaam toerisme is inherent interdisciplinair, omdat toerisme aspecten van stadsontwikkeling en beleidsvorming raakt. Vanuit de architectuur, bekijken we toerisme met een unieke holistische visie en focussen we ons op de toekomst. In onze living labs komen deze disciplines samen en beschikken we over instrumenten die ons helpen om plekken beter te begrijpen.

Om duurzaamheid en veerkracht in onze steden tot stand te brengen, moeten we het proces van stadsontwikkeling openstellen voor diverse stakeholders. Een bewonersavond is niet langer een optie. We moeten relaties opbouwen met uiteenlopende groepen van belanghebbenden. Dit kunnen we doen door actief te luisteren en samen met deze groepen aan de slag te gaan met concepten voor duurzaam stedelijk toerisme. In onze living labs werken wij dan ook aan methodes die impactvolle participatie uitlokken."

ROOS GERRITSMA - Lab Lead Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam: "Als stadssocioloog en lab lead onderzoek ik de sociaal ruimtelijke en beleidsmatige ontwikkelingen van toeristische steden, vooral die van de stad Amsterdam. Opgedane inzichten deel ik met andere onderzoekers, werkveldpartners en natuurlijk met onze studenten. Ik probeer zowel het historisch perspectief, als ook actuele thema's in te brengen. Voorbeelden hiervan zijn: inclusief en regeneratief toerisme of het fenomeen van participatiemoeheid.

Dankzij het ontwikkelen van regeneratieve vormen van leisure en toerisme, probeer ik niet alleen een aantrekkelijke, duurzame stad te ontwikkelen voor mensen, maar juist ook bij te dragen aan een grotere biodiversiteit en systeemverandering. Het is de kunst om continu te schakelen tussen het lokale gebied rondom ons living lab én het grotere geheel van de metropoolregio. Zo is er denk ik niet slechts één manier waarop steden duurzamer kunnen worden, maar zijn er vele wegen die naar Rome leiden. Gelukkig zie ik laatste jaren dat er in vele sectoren steeds nauwer wordt samengewerkt en dat stemt hoopvol."

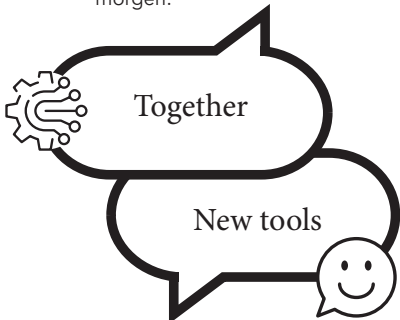

Roos:
"Inzichten delen is heel belangrijk."

De historie van plekken onderzoeken is een must voor een duurzame stedelijke toekomst.

Enkel door multidisciplinair samen te werken bouwen we aan de duurzame stad van morgen.

In onze living labs ontwikkelen we tools die oplossingen moeten bieden tegen participatiemoeheid.

Donagh:
"We moeten actief luisteren naar belanghebbenden."

Expertise Network

ENSUT

Het Expertise Netwerk Sustainable Urban Tourism (ENSUT) is een

initiatief van het lectoraat New Urban Tourism van Hogeschool Inholland. Binnen dit groeiende netwerk van kennisinstellingen, overheden, bedrijven, bewoners, ondernemers, onderzoekers en studenten doen we onderzoek naar hoe toerisme waarde kan toevoegen aan stedelijke gebieden.

Binnen ENSUT staat de vraag centraal hoe we stedelijk toerisme op een duurzame en veerkrachtige manier kunnen vormgeven. Vanuit diverse disciplines en stadsbesturen is er de behoefte om toerisme met een systemisch perspectief te onderzoeken en te herdefiniëren.

ENSUT wil aan deze behoeften voldoen door slimme samenwerkingen aan te gaan en innovatieve oplossingen te ontdekken. Dit doen we op verschillende schaalniveaus. Zo werken we samen met internationale partners aan projecten zoals SmartCulTour en SMARTDEST, maar zijn we ook zichtbaar midden in steden als Amsterdam en Rotterdam met onze living labs. •

Wil je met jouw expertise aansluiten bij ons netwerk? Mooi! We zijn op zoek naar experts vanuit verschillende stedelijke disciplines.

ENSUT creëert tools, werkwijzen en concepten die bijdragen aan stedelijke omgevingen.

Alle Nederlandse hogescholen met een toeristische opleiding zijn betrokken bij het netwerk.

ENSUT beschikt over een groot internationaal netwerk en is op de hoogte van interessante subsidie-mogelijkheden.

Sustainable Urban Tourism

- 1. Regenerative Placemaking**

De pijler Regenerative Placemaking werkt vanuit een systemisch perspectief om de bezoekerseconomie (in de breedste zin van het woord) in metropoolregio's te begrijpen en te ontwikkelen op een wijze die de kwaliteit van plaats en leven versterkt, onder andere met behulp van placemaking. •
- 2. Smart Citizenship & Governance**

Met de pijler Smart Citizenship & Governance richten we ons op de organisatie van toerisme, waarbij we ernaar streven verder te gaan dan oplossings- en participatiegerichtheid. We zoeken processen en manieren om verschillende belanghebbenden op een constructief kritische manier zinnig te betrekken en eigenaarschap te stimuleren. •
- 3. Disruptive Innovations**

Binnen de pijler Disruptive Innovations ligt de nadruk op manieren waarop sociale en technologische innovaties bijdragen aan veranderingen in de bezoekerseconomie. Ook wordt toegewerkt naar het stimuleren van innovaties die een meer inclusief, rechtvaardig en duurzaam toeristisch en leisure ecosysteem zullen creëren. •

Treinstation in Seoel, Zuid-Korea

Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam

Het Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam was het eerste living lab ooit op het gebied van toerisme! Opgericht in 2015 met haar wortels in Amsterdam Noord.

Amsterdam-Noord groeit en verandert. Dat brengt grootstedelijke problemen met zich mee, maar biedt tegelijkertijd kansen. Hier is nog ruimte voor nieuwe initiatieven op het gebied van verbinding – tussen mensen, stad en landschap. Het lab begeeft zich op dat terrein. Vrijtijdsbesteding, is het middel dat we inzetten om het leven in en rondom dit stadsdeel socialer en duurzamer te maken. Dat doen we met onze voeten in de Noordse klei, samen met bewoners en belanghebbenden. Met onderwijs en praktijkgericht, ontwerpend onderzoek werken we aan positieve veranderingen die de stad voor iedereen beter maken.

Diverse domeinen

Dankzij de leergemeenschap van het lab vinden studenten ‘werkveldpartners’ voor projecten, stages of afstudeeronderzoeken. Onder begeleiding van leercoaches uit de verschillende opleidingen maken zij hier de stap naar buiten, om samen met lokale stakeholders te werken aan maatschappelijke vraagstukken. De opgave

draait vaak om het vergroten van de sociale cohesie; de oplossingsrichtingen komen uit diverse domeinen. Onderzoekers van ons lab haken aan bij deze opgave en vergelijken op internationaal niveau middels Europees gesubsidieerde onderzoeksprojecten, met andere steden. Meer weten over onze cases? Bekijk pagina 10.

Highlight

Het Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam is partner binnen het Europese SMARTDEST project. Lees [hier](#) meer. •

Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam

Het Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam is het zusje van het Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam. Opgericht in 2020 en gevestigd ‘op’ Rotterdam-Zuid!

Het lab bevindt zich in het Hart van Zuid. Het is een gebied waar Heijmans en gemeente Rotterdam werken aan een upgrade op het gebied van wonen, werken en recreëren. Zo zijn er in het gebied een gloednieuw zwembad en theater te vinden. Daarnaast wordt er ook hard gewerkt aan de uitbereiding van winkelcentrum Zuidplein, een nieuw busstation, woningen en horecavoorzieningen. Naast al het moois ligt Hart van Zuid te midden van wijken waar grote maatschappelijke problemen spelen. Juist met deze tegenstelling zijn onze studenten in samenwerking met stakeholders de afgelopen jaren aan de slag gegaan. De vraag: “Welke concepten kunnen er worden ingezet om bewoners en ondernemers in de wijken rondom Hart van Zuid te betrekken bij de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie?” heeft altijd centraal gestaan en leverde interessante concepten op. Denk aan een BMX-route of een interactieve prullenbak! Lees meer op pagina 11.

Tegelijkertijd doen de onderzoekers samen met stakeholders onderzoek naar hoe deze concepten, maar ook cultureel toerisme en regenerative placemaking, kunnen bijdragen aan een betere stad. Deze kennis wisselen ze uit met onderzoekers en steden wereldwijd! •

Studenten werken samen met diverse partijen en onderzoeken hoe toerisme een positieve bijdrage kan leveren aan de stad.

CASES AMSTERDAM

Case:
Tour du Nord

‘Lokaal weten’ leren we door naar buiten te gaan. Tijdens de Tour du Nord hebben onze studenten kennisgemaakt met bijzondere plekken waaronder het pittoreske dorpje Broek in Waterland, de ADAM toren, de NDSM-werf met de beroemde Ceuvel, het Vliegenbos en het Buikslotermeerplein.

Case:
Welkom Diversiteitspad

In Noord staan diversiteit en inclusiviteit centraal. Bewoners gaven aan dat de buurt er vrolijker uit mocht zien. Binnen regeneratieve placemaking is het proces even belangrijk als het ontwerp zelf, daarom maakten we dit kleurrijke pad samen met verschillende groepen uit de buurt.

Case:
Placemaking after dark

Op het Buikslotermeerplein is door studenten onderzocht hoe licht kan zorgen voor saamhorigheid en veiligheid. Een prachtig concept is The Magic Lantern Park. In dit park delen mensen met het gebruik van tweedehands lantaarns hun verhalen terwijl ze de omgeving verlichten in het donker.

CASES ROTTERDAM

Case:
BMX Route

Op Rotterdam Zuid is een groot BMX-park te vinden. Tof, dachten de studenten uit het lab. Laten we dit doortrekken naar een gehele route over Rotterdam-Zuid, met stuntspots waar mensen die niet op de fiets zitten kunnen genieten van de capriolen van de BMX-riders.

Case:
Een interactieve prullenbak

Schoon en veilig = aantrekkelijk! De studentengroep Tijd voor Zuid ontwikkelde een prullenbak die je bedankt bij het weggooien van je peuken en plastic flesjes. De prullenbak is beschilderd door een lokale kunstenaar, om zo lokale kunst te promoten.

Case:
SmartCulTour

Het Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam is één van de zes living labs in het Europese project SmartCulTour. Binnen dit project wordt onderzocht hoe cultureel toerisme kan bijdragen aan wijken buiten het centrum van steden. Lees [hier](#) meer.

Design Thinking

In onze living labs staat design thinking centraal. Studenten en stakeholders doorlopen met elkaar verschillende climbs. Na iedere climb is er een sessie waarin studenten hun creatieve concepten presenteren aan stakeholders.

1

2

3

4

5

6

7

8

STAP 1

Studenten maken kennis met het *wicked problem* en ontdekken de buurt.

STAP 2

Experts, bewoners en gebruikers worden door de studenten bevraagd over het wicked problem.

STAP 3

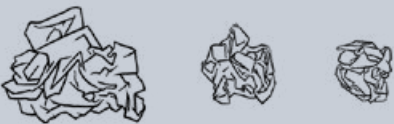
Context, richtlijnen en eisen voor mogelijke ontwerpen worden door studenten opgesteld.

STAP 4

Studenten presenteren hun eerste ideeën en halen feedback op bij verschillende stakeholders.

Climb 1: Ontdekken

16

15

14

13

12

11

10

9

STAP 16

Succesvolle concepten worden door afstudeerders geadopteerd om aan verder te werken of worden door stakeholders opgepakt.

STAP 15

Aan het einde van deze climb presenteren studenten voor de laatste keer hun concept aan stakeholders.

STAP 14

Is het concept regeneratief, haalbaar, uitvoerbaar, betaalbaar en organiseerbaar? Studenten lopen deze aspecten na.

STAP 13

De studenten leveren in deze climb hun definitieve concept en onderbouwing op.

Climb 4: Opleveren

STAP 5

Op basis van de feedback van de stakeholders passen studenten de context, richtlijnen en eisen van hun ontwerpen aan.

STAP 6

De ontwerpen worden omgezet naar een of meerdere creatieve concepten.

STAP 7

Leercoaches ondersteunen de studenten bij de uitwerking.

STAP 8

Aan het eind van deze tweede climb presenteren studenten hun concepten bij de stakeholders.

Climb 2: Design & Reframen

STAP 12

Aan het einde van deze climb tonen de studenten de prototypes aan stakeholders en halen opnieuw feedback op.

STAP 11

Studenten testen deze prototypes rondom de living labs en vragen aan stakeholders hoe ze de prototypes kunnen verbeteren.

STAP 10

Er worden meerdere prototypes van het concept gemaakt.

STAP 9

De studenten kiezen één concept.

Climb 3: Ontwikkelen

QUOTES

About prototyping: "Brainstormen geeft ons veel ideeën waarvan we denken dat ze kunnen passen, maar prototyping helpt om te zien of je gekke ideeën toepasbaar zijn of niet en ook om anderen naar hun mening te vragen." *Selman*

Samenwerken: "Door het Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam heb ik ingezien hoe leuk en leerzaam het is om met het werkveld te werken. Samen bereik je namelijk meer!" *Bo*

Interdisciplinaire aanpak: "Het was erg inspirerend om te zien hoe jonge studenten met nieuwe en frisse perspectieven kwamen. Dat ze nieuwe ideeën brachten aan zaken waar wij ons eigenlijk soms een beetje blind op hadden gestaard. Juist omdat de studenten een andere achtergrond hebben en met verschillende visies op het probleem konden kijken, creëerden ze nieuwe oplossingen." *Hanna*

Toepasbare concepten: "Samen met studenten hebben we onderzocht hoe we met ons streetartfestival POW! WOW! (nu All Caps) Rotterdamse jongeren trekken naar ons festival. Tijdens het traject heb ik samen met de verschillende groepen studenten toegewerkt naar concreet toepasbare concepten voor onze aankomende edities." *Dave*

Aandacht voor details: "Werken met Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam is echt een verrijkende ervaring geweest. De diepte van het onderzoek en de aandacht voor details is ongeëvenaard, waardoor elk project een waardevolle leermogelijkheid is." *Ante*

Selman Altas
Student Tourism Management,
Urban Leisure & Tourism Lab
Amsterdam

Bo Vuik
Student Communicatie,
Urban Leisure & Tourism Lab
Rotterdam

Hanna Winters
Programmaleider
SAIL Amsterdam

Dave Vanderheijden
Directeur All Caps

Ante Mandic
Assistant Professor
Sustainable Urban
Tourism Universiteit
Split

Foto: Iris van den Broek

Join us today

Heb je een uitdaging of een vraag die je met ons wil delen? Neem contact met ons op!

Expertise Network Sustainable Urban Tourism

Programma Manager: Iris Kerst

Iris.kerst@inholland.nl

linkedin.com/in/iris-kerst-415541116/

New Urban Tourism

Lector: Ko Koens

Ko.koens@inholland.nl

linkedin.com/in/kokoens/

Urban Leisure
& Tourism Lab
Amsterdam

Urban Leisure & Tourism Lab Amsterdam

Lab Lead: Roos Gerritsma

Roos.gerritsma@inholland.nl

linkedin.com/in/roos-gerritsma-115089a/

Urban Leisure
& Tourism Lab
Rotterdam

Urban Leisure & Tourism Lab Rotterdam

Lab Lead: Donagh Horgan

donagh.horgan@inholland.nl

linkedin.com/in/donagh/

Let's connect.
And share ideas.
And expertise!

